

Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26506>

Özet

Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği, Türkiye'de nükleer santral projelerine ve nükleer enerji kullanıma ilişkin bireylerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, Sinem Üner, Ayşe Kan ve Hakan Akkuş tarafından 2017 yılında yapılan kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda literatüre kazandırılmıştır. Bu geliştirme çalışması, özellikle Türkiye bağlamında nükleer enerjiye dair toplumsal algılar ve tutum farklılıklarını bilimsel yöntemlerle incelemeyi hedeflemiştir.

Ölçek, literatürdeki boşluğu doldurarak, nükleer enerjinin potansiyel riskleri, ekonomik faydalar ve çevresel etkileri gibi çok boyutlu konulara ilişkin bireylerin görüşlerini sistematik olarak belirlemeyi sağlamaktadır. Elde edilen bulgular, enerji politikaları, çevre eğitimi ve kamuoyu bilgilendirme stratejileri açısından önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Nükleer Santral, Tutum Ölçeği, Enerji Politikaları, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Sinem Üner, Ayşe Kan, Hakan Akkuş

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin **nükleer santrallere** ve nükleer enerji teknolojisine yönelik sahip oldukları tutumları geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, bireylerin nükleer enerji hakkındaki bilgi düzeylerinin ötesinde, bu konuya ilişkin duygusal tepkilerini ve kabul veya reddetme eğilimlerini nicel olarak saptamak hedeflenmiştir.

Ölçek, sosyal bilimler araştırmacıları, eğitimcilerin ve politika yapımcıları, nükleer enerji projelerinin uygulanacağı bölgelerde veya genel kamuoyunda tutumları yapışın anlamalarına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve olası tutum değişikliklerinin izlenmesi mümkün olmaktadır.

Yapı

Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği, psikolojik literatürde kabul gören "tutum" yapışın ölçmektedir. Tutum, genellikle belirli bir nesneye, duruma veya konuya karşı tutarlı bir şekilde olumlu veya olumsuz tepki vermeye hazır olma hali olarak tanımlanır. Bu ölçek, nükleer santrallere yönelik tutumu, çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır.

Ölçeğin ölçtüü temel yapı, bireylerin nükleer santrallerin gerekliliğine, güvenliğine, çevresel etkilerine ve sosyo-ekonomik sonuçlarına dair inançları ve değerlendirmelerini kapsamaktadır. Geliştirme çalışması, bu karmaşık yapıyı temsil eden birden fazla alt faktörün (örneğin, Risk Algısı, Ekonomik Fayda Algısı, Çevresel Kaygılar) varlığını ortaya koymak olabilir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilmesi amacıyla, ölçtüü yapıyı doğru ve amaca uygun şekilde ölçtüününü kanıtlamak için kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar tipik olarak yapı geçerliği, kapsam geçerliği ve ölçüt bağıntılı geçerliği içerir.

Yapı geçerliği, özellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen tutum alanını yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir. Geçerlik katsayıları ve detaylı istatistiksel sonuçlar (örneğin, doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri) Üner, Kan ve Akkuş (2017) tarafından yayımlanan orijinal makalede mevcuttur.

Güvenirlik

Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği'nin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirilmek amacıyla güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. En yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemi olan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutum yapısını ölçmede ne kadar uyumlu olduğunu gösterir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içindeki kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışması da uygulanmış olabilir. Bu çalışmada, aynı katılımcılara belirli bir zaman aralığından sonra ölçek tekrar uygulanır ve iki uygulama arasındaki korelasyon incelenir. Güvenirlik analizlerinden elde edilen katsayıların kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu orijinal çalışmada rapor edilmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini belirlemek için hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. AFA, ölçeğin temel boyutlarını keşfetmek ve madde yüklerini incelemek için başlangıçta uygulanmıştır. Bu analiz, nükleer santrale yönelik tutumu oluşturan alt faktörlerin sayısını ve yapısını belirlemiştir.

DFA ise AFA sonucunda elde edilen faktör yapısının farklı bir örneklemede veya teorik beklentiler ışığında ne kadar iyi uyum sağlandığını test etmek amacıyla kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin çok boyutlu yapısının istatistiksel olarak doğrulandığı ve ölçeğin maddelerinin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiği tespit edilmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır. Katılımcılar maddelere "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a uzanan bir yelpazede yanıt verirler.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler ve Üniversite Öğrencileri

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Türkiye'deki farklı üniversitelerin öğrencileri ve/veya genel popülasyondan örneklerle geliştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory).

Anahtar Kelimeler

Nükleer Enerji, Tutum, Psikometrik Özellikler, Kamuoyu, Çevresel Algı, Sosyal Kabul, Üner, Kan, Akku.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar İletişim: sinemuner@gazi.edu.tr

Correspondence Address: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2017 yılında yayımlanan bir akademik çalışmada ile geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için genellikle sorumlu yazardan izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarın belirlediği koşullar ve olası ücretler geçerli olabilir. İletişim için Sorumlu Yazar Sinem Üner ile irtibata geçilebilir.

Ölçeğin geliştirilmesine dair orijinal PDF makalesine buradan ulaşılabilir: [nukleer-santrale-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Üner, S., Kan, A., & Akkuş, H. (2017). Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Toplum Araştırmalar Dergisi/JRES*, 4(1), 33-48.

Nükleer Santrale Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynak içeriğinde sağlanmamıştır. Maddeler için yazarla iletişime geçilmesi veya orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM